

TARİH: 19.Aralık 86 Cum

"TKP'NİN SESİ RADYOSU"NUN GÜNLÜK YAYIN PROGRAMI:

Haberler: Yazan: Al. ve Yav. Spikerler: Den. ve Yav.

1. Moskova radyosu, Türkiye ile ABD arasında 5 yıl daha uzatılması
2. kararlaştırılan SİA konusunda yorum yaptı
3. 80 Afgan ailesinin daha, İran'dan Afganistan'ın Herat yöresine
4. geri döndüğü bildiriliyor
5. Libya hükümeti Fransa'nın Çad'daki silahlı çatışmalara silahlı
6. müdahalelerini artırmasını protesto etti
7. Kuduz ve tifo olaylarına karşı acil önlemler alınması istendi
8. Ankara'da açlık grevine başlayan Hak-İş'e bağlı Öz Gıda-İş Sendi-
9. kası yöneticileriyle dayanışma sürüyor
10. Suudi Arabistan'da çalıştıkları Suudi şirketi tarafından hakları
11. gaspedilen, direniş yaptıkları için de haklarında 35 gün hapis,
12. bir milyon lira para ve 25 kırbaç cezası verilen 7 Türk işçisinin
13. aileleri hükümeti bu barbarlığı önlemeye çağırdılar
14. SB, hükümeti bir açıklama yayınlayarak, nükleer denemelerin
15. tamamen yasaklanması için kapsamlı görüşmelere başlanmasını önerdi
16. ABD'nin İran'a silah sevkiyatı ve Nikaragua Kontralarına para
17. transferi nedeniyle başgösteren skandal yayılmaya devam ediyor
18. Nikaragua parlamentosu, 30 yıl cezaya çarptırılan Amerikan
19. yurttaşını affetti
20. ABD'nin 1987 Nisanında Nikaragua'ya silahlı bir saldırı planı
21. hazırlamış olduğu açıklandı
22. Vietnam KP'nin 6.Kongresi çalışmalarını tamamladı
- 23.
- 24.

GÜNÜN YORUMU: Yazan: Tah. Spiker: Nec.

Başlığı: SİA'nın imzalanması neler getiriyor ?

Konusu:

Y A Z I L A R : Yazan: Spiker:

1. Halkın Kürsüsü programını (Ç.) Spk: Yav. ve Mery.
- 2.
- 3.

19 Aralık 1986

~~Wabekexxx~~

--- Moskova radyosunun, Türkiye ile ABD arasında 5 yıl daha uzatılması kararlaştırılan SİA'na ilişkin ~~yakında~~ yorumunda, sözkonusu anlaşmanın Türkiye'ye, komşu ülkelerle ilişkilerin kötüleşmesi, komşularda bir ~~kaşkun~~ doğması ve Yakın ve Ortadoğu bölgesinde bir tecrit getireceğine dikkat çekildi. Yorumda ~~ü~~ler anlaşmasının ABD'ye çok büyük olanaklar tanıdığına işaret edilerek, Vaşington'un anlaşmanın aynen kalması için elindeki tüm imkanları kullandığını hatırlatılıyor. Yorumda ~~SİA'nın~~ ABD planlarının Türkiye'nin başına açacağı sorunlara dikkat çekildikten sonra şöyle deniyor: " Öyle görünüyor ki, Amerikan savunma bakan yardımcısı ve heyet başkanı Pörl'ün, Türkiye'nin komşu ülkelerle ilişkilerinin kötüleşmesini kışkırtması için bu ziyareti kullanması ~~tesadüf~~

rasgele değildir. Pörl, bölge halklarına, ABD'nin bu ülkeyi terketmeye ve oradaki askeri varlığını azaltmaya da niyeti olmadığını göstermeye çalışıyor."

Öte yandan muhalefet partilerinin bütün ısrarlarına karşın SİA' üzerindeki esrar perdesi kaldırılmıyor. Hükümet SİA konusunda ABD ile parafe edilen ~~me~~ ek mektup dahil hiçbir belgeyi kamuoyuna ve meclise açıklamaya yanaşmıyor. Anlaşmayla ilgili bu gizli belgelerin, SİA'nın Ocak ayında Vaşington'da imza edilmesinden sonra açıklanacağı belirtiliyor. Bilindiği gibi SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, eski başbakanlardan Bülent Ecevit ve DYP sözcüleri SİA üzerindeki gizliliğin kaldırılmasını ve meclise bilgi verilmesini istiyorlar.

ABD dayatmalarına boyun eğerek

--- ABD ile imzalanan SIA'nın beş yıl daha uzatılmasını kabul eden
Özal hükümeti, Akdeniz'deki Amerikan kuvvetlerine yeni bir
hizmet sunmaya hazırlanıyor. Akdeniz'deki Amerikan Altıncı Filo-
suna bağlı gemilerin geçici olarak bakımının yapıldığı Gölcük
tersanesi sürekli Amerikan deniz üssüne dönüşüyor. Yapılan anlaşma
gereği Amerikan savaş gemilerinin yanı sıra, denizaltılarının ~~xxx~~
reparasyon ve bakımı da Gölcük tersanesinde yapılacak. Bilindiği
gibi Amerikan altıncı filosuna bağlı Savaş gemilerinin bakımı ve
ikmali için Marmaris'in Aksaz-Karaağaç bölgesindeki koyda dev bir
deniz üssü inşa ediliyor. Doğrudan Genelkurmayın denetiminde
yapılan üssün önümüzdeki yıllarda bitirilerek tümüyle Amerikalı-
lara tahsis edilmesi planlanıyor.

2

-----80 Afgan ailesinin daha,İrandan Afganistanın Herat yöresine geri döndüğü bildirildi.Afganistan BANTAR Ajansının haberine göre,İrandan sınırı geçerek ülkelerine dönen~~x~~ aileler,yaptıkları açıklamalarda,İran makamlarının kendilerine ikinci sınıf insan muamelesi yaptıklarını,çöldeki kamplarda insan^{lık} dışı koşullarda tutulduklarını ve hatta birçok çocuk ve gencin İran-İrak savaşının çeşitli cephelerine sürüldüğünü bildirdiler.Bundan bir süre önce de 100'ün üstünde Afgan ailesi İran sınırında asker ve jandarmalarla çarpışarak Afganistana dönmüş,İran makamlarının kendilerine karşı kötü davranışlarını,bu arada Afgan çocukları ve gençlerinin cepheye sürüldüklerini duyurmuşlardı.

M

5

4

-----Libya hükümeti Fransanın Çad'daki silahlı çatışmalara silahlı müdahalelerini artırmasını protesto etti.Libya hükümetinin açıklamasında,17 Aralığı 18'ine bağlayan gece Fransız askeri nakliye uçakları, Çad'ın kuzeyindeki Tibesti yöresine büyük miktarda silah ve savaş malzemesi aktardığı belirtilerek,bu açık müdahalenin hızla artan boyutlarına işaret ediliyor.Çad Geçici Ulusal Birlik Hükümetine karşı,Hüseyin Habre rejiminin birliklerine Fransanın silah sevkiyatını artırmasının,Libyanın güvenliği için tehdit oluşturacak ölçüler aldığına dikkat çekilen açıklamada,bu tür eylemlerin sürmesi durumunda Libyanın benzeri karşı önlemler almak zorunda kalacağı bildiriliyor.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA YAKETİMİ

Y --- Halkın sağlığını ciddi ölçüde tehdit edecek biçimde yayılan kuduz ve tifo olaylarına karşı hükümetin sorumsuz tutumu eleştirilerek acil önlem alınması istendi. Türk Tabibler Birliği ~~Genel~~ Merkez ~~Konseyi Genel~~ Başkanı Profesör Doktor Nusret Fişek, konuyla ilgili bir basın toplantısı düzenleyerek, kuduz ve tifo hastalıkları ile radyasyon konularında görüşlerini açıkladı. Türkiye'de üretilen kuduz aşısının da etkili olduğunu belirten Nusret Fişek, "Kuduz olaylarında belediyeler ve veteriner örgütleri görevlerini tam olarak yerine getirmelidir. Dikkatleri aşuya çekmek yerine bu örgütlere baskı yapılmalıdır" dedi. Ankara'nın bazı liselerinde görülen tifo olaylarının öteki eğitim kuruluşlarını da ciddi biçimde tehdit ettiğini belirten Profesör Fişek ~~şöyle~~ sözlerini şöyle sürdürdü: "x

--"Belediyeler borularla evlere su vermelidir. 'Şehirde içecek su kalmadı, başınızın çaresine bakın' demek bir hükümete yakışmaz. ~~Kentin bu durumuna gelmesinden yararlanarak~~ Olup bitenleri basından ve kamuoyundan saklamak çıkar yol değildir. Her olay duyurulmalı, halk salgın hastalıklara karşı hazırlıkla tutulmalıdır."

— Çayda ve fındıkta radyasyon olduğu yolundaki haberlere de değinen Türk Tabibler Birliği Başkanı , radyasyonun hangi sınırdaki olduğu konusunda bir fikir birliği olmadığına dikkat çekti ve "Bu konuda önlem almak sağlık bakanlığının görevidir" dedi. Hükümetin radyasyon konusunu hafife aldığıı belirten Fişek, insanlara ~~insanlara bilimsel olarak~~ güven verecek bilimsel bir ortamdan yoksunuz" şeklinde konuştu.

Basın toplantısında genel sağlık sorunları üzerinde de duran Profesör Nusret Fişek şöyle dedi:

— ~~xxParasıxelanların~~ "Ülkemizde parası olanların sağlık hizmeti ~~xx~~
satın alma sorunu yoktur. Sorun, hastalandığı zaman hekim ve
ilaç parası bulamayanların sorunudur. Sayın Başbakan köylüden-
kentliden sağlık vergisi toplamayı düşünüyor. Sorunu çözmek
için bu da çıkar yol değildir. Emekli sandığının herkese hizmet
verebilmesi için de enaz yarım trilyon lira harcama yapması gerekir.
Bu da bütçenin yüzde 7'sidir. Bu paranın nereden bulunacağını
merak ediyoruz."

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

9

① --- Gaziantep'te kurulu Yem sanayiinde imzalanan toplu sözleşmenin
Ankara'da uygulanmaması üzerine/açlık grevine başlayan ~~Öz Gıda-İş~~ Hak-İş'e
bağlı Öz Gıda-İş Sendikası yöneticileriyle dayanışma sürüyor.
10 gündür açlık grevini sürdüren sendikacılarla dayanışma için
Öz Gıda-İş İstanbul ~~şubesi başkanları~~ Bölge ve Fatih, Bakırköy
şube başkanları da ~~az~~ İstanbul'da açlık grevine başladılar.
Açlık grevindeki sendikacılar Yem işçilerinin 4 aydır uygulanmayan
toplu sözleşmelerini hatırlattılar ve hükümeti suçladılar.

TÜRKİYE SOSYAL İSTİSAR ARASTIRMA VEKİLİ

Y --- Suudi Arabistan'da çalıştıkları Suudi şirketi tarafından hak-
 ları gaspedilen, ~~hakları~~ ve direniş yaptıkları için ^{de} haklarında 35 gün
 bir milyon lira para ~~cezası~~ ve ~~ve~~
 hapis ~~ile~~ (25 kırbaç cezasına ^{denen} ~~çarptırılan~~ 7 Türk işçisinin aileleri
 hükümeti bu barbarlığı önlemeye çağırdılar. İşçi aileleri,
 7 işçinin bir süre toplama kampında tutulduktan sonra hapsedildik-
 lerini belirterek şöyle dediler: " Orada Arapça bilmedikleri için
 tuzağa düşürülen işçilerimize sahip çıkacak yok mu? Defalarca
 şikayet ettik, bize gelen mektupları anlattık, hiçbir yetkili
 bize kulak vermedi. Devlet araya girerek yakınlarımızı getirsin,
 yoksa Suudi Arabistan Büyükelçiliği önünde açlık grevine başlaya-
 cağız."

① -----Sovyetler Birliği hükümeti bir açıklama yayınlayarak,nükleer denemelerin tamamen yasaklanması için kapsamlı görüşmelere başlanması- nı önerdi.Sovyet hükümeti ayrıca,yaklaşık bir buçuk yıldır uygulamada bulunan tek taraflı moratoryuma 1 Ocak 1987'den sonra da uymaya hazır olduğunu,ancak Birleşik Amerikanın gelecek yıl gerçekleştireceği ilk atom denemesinden sonra,Sovyet tarafının da kendi nükleer denemeler programını gerçekleştirmeye,yeniden başlayacağını duyurdu.Birleşik Amerikanın nükleer denemeleri durdurması halinde S.Birliđinin de bu programı durduracağını bildiren Sovyet hükümeti,Amerikan tarafının yeni yıl da ilk denemeyi yapmasından sonra nükleer denemelere yeniden başlama kararının,ülkenin güvenlik çıkarlarının dayattığı zorunlu bir adım ~~olar~~ olduğunu vurguladı.Sovyet hükümetinin açıklamasında daha sonra,Sovyet yönetiminin,bundan böyle de atom denemelerinin durdurulup karşılıklı

12

yasaklanması için elden gelen çabayı harcayacağı belirtilerek,atom denemelerinin yasaklanması için her an ve her düzeyde görüşmelere Sovyet tarafının hazır olduğu kaydedildi.

Y

-----Sovyetler Birliği hükümetinin açıklamasıyla ilgili olarak Birleşik Amerika hükümet sözcüsü,Amerikanın nükleer denemeler programını gerçekleştirmeye devam edeceğini ve 1987 yılının ilk üç ayında 5 yeraltı atom denemesi yapılmasının planlanmış olduğunu duyurdu.

Bilindiği gibi,S.Birliği Amerikanın Hiroşimeye atom bombası atmasının 40.yıldönümü olan 6 Ağustos 1985 günü bütün nükleer denemeleri tek taraflı olarak durdurma kararı almış ve bu kararı 500 gündür uygulamış bulunuyor.Bu dönem için bu kararını dört kez uzatarak,Amerikan tarafına bu örneği izlemesi için fırsat tanıyan S.Birliği her defasında Amerik-

kan yönetimini atom denemelerinin yasaklanması için görüşmelere başlama-
maya çağırmış, bunun atomsuz bir dünya için yolu açmanın en ivedi gerek-
lerinden biri olduğunu vurgulamıştı. Amerikan yönetimi ise, bu çağrılara
ve dünya kamuoyunun istemlerine karşın, bu bir buçuk yıllık dönemde, Ne-
vada çölündeki deneme sahasında 24 yeraltı atom denemesi yapmış ve bu
denemelerle askersel üstünlüğe yönelik 'Yıldızlar Savaşı' projesi çerçe-
vesinde yeni tür silahlar geliştirme yolunda tehlikeli adımlar atmış
bulunuyor.

2

-----Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Peres de Kuelyar, 1986 barış yılının sona ermekte olması nedeniyle yayınladığı bir mesajda, küçük ya da büyük bütün devletlerin ortak bir tehlikeyle karşı karşıya olduğunu belirtti. İnsanlığın bugün çok önemli bir aşamaya geldiğine, atom savaşı tehlikesinin tüm yeryüzünün yokolmasına yolaçabileceği bu dönemde/kesir karar verme zamanının geldiğini belirten Kuelyar, "ya uluslararası çapta yapıcı bir işbirliğiyle tehlikeler ve gerginlikler giderilecektir, ya da toptan yıkıma doğru kaymaya devam edilecektir" dedi.

7

-----Birleşik Amerikada İrana silah sevkiyatı ve Nikaragua Kontralarına para transferi nedeniyle başgösteren skandal yayılmaya devam ediyor. Asoşieyted Pres Ajansının bildirdiğine göre, silah sevkiyatı skandalının önemli bölümü, hala karanlıkta tutulmakta. Yasadışı silah sevkiyatı ve elde edilen paraların çeşitli kanallardan karanlık işlerde kullanılmasıyla ilgili asıl önemli olguların henüz kamuoyuna açıklanmadığını kaydeden ajans, Senato Gizli Servisler Komisyonunda ifade veren senatör Vilyam Kohen'in sözlerine işaret ediyor. Senatör Kohen, Körfez bölgesine sevk edilen silahların, değerini kat kat aşan bir fiyatla satıldığını, yalnız bir parti ~~xx~~ silah sevkiyatında 18 milyon dolar net kar elde edildiğini söylemişti. Senatör ayrıca, bu muazzam karların çeşitli bankalar aracılığıyla birçok ülkede hükümetlere karşı çarpışan silahlı gruplara transfer edildiğini bildirmişti.

16

Öte yandan,gizli silah sevkiyatını araştıracak Senato özel komisyonundan sonra Temsilciler Meclisinde de özel bir komisyon kuruldu.Komisyonlar,yeni seçilen Kongrenin 6 Ocak 1987'deki ilk oturumundan sonra çalışmalarına başlayacak.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

-----Nikaragua parlamentosu,bundan bir süre önce 30 yıl hapis cezasına çarptırılan Amerikan yurttaşı Yudjin Hazenfus'u affederek,Birleşik Amerikaya dönmesine izin verdi.Parlamento bu kararıyla,Devlet Başkanı Daniel Orteganın bu yöndeki başvurusunu onaylamış oldu.Karşıdevrimci Kontralara silah taşırken Nikaragua hava sahasında düşürülen Amerikan uçağının pilotu Hazenfusun serbest bırakılmasıyla ilgili olarak Managua da düzenlenen basın toplantısında Daniel Ortega,bunun Amerikan yönetimi ve Amerikan halkına,iyi komşuluk ve normal ilişkiler sağlanması için Nikaraguanın iyi niyetini gösteren bir jest olduğunu ve Beyaz Saray hükümetinin bunu gereği gibi ~~olumlu~~ olumlu değerlendireceğini umduğunu söyledi.

-----Amerika Birleşik Devletlerinin 1987 Nisan ayında Nikaraguaya silahlı bir saldırı planı hazırlamış olduğu açıklandı. "Los Encilis ~~Vikli~~ Vikli" dergisinin bildirdiğine göre, Amerikan kara ve hava kuvvetlerinden 100 bin askerin bu saldırıya hazır duruma getirilmesi söz konusu. Gelecek yılın Nisan ayında Nikaraguaya silahlı saldırı planının gerçekleştirilmesinde Pentagonun müdahale birliklerinin belkemiğini, 1983 yılında Grenadanın işgalinde kullanılan 82. hava indirme tümeniyle, "Rencir" denen özel komando birliklerinden 75. tümenin oluşturmasının öngörüldüğü bildiriliyor. Bilindiği gibi, bu müdahale birlikleri daha önce de Amerikanın, dünyanın değişik bölgelerinde saldırı ve işgal operasyonlarında kullanılmış ve bunlar bir süre Türkiyede tatbikatlar yapmıştı.

D

-----Viyetnam Komünist Partisinin 6.Kongresi çalışmalarını tamamladı. MK Politik Raporunu ve 1990 yılına kadarki sosyal-ekonomik gelişme planının ana doğrultularını onaylayan delegeler,parti tüzüğünde yapılan kimi değişiklik ve tamamlamaları da kabul ettiler.Yeni MK,yaptığı ilk oturumunda VKP MK Genel Sekreterliğine Nguen Van-Lin'i seçti.30 komünist ve işçi partisinden,ulusal kurtuluş ve devrimci demokratik hareketlerden temsilcilerin izlediği kongrenin ağırlık noktalarını,en başta ekonomik konular oluşturdu.Özellikle gıda malları üretimi,yıgınsal tüketim malları üretimi ve ihracat malları üretiminin hızla artırılması,bu temelde ülkenin sosyalist sanayileşme^{ye} geniş çapta geçmesinin sağlanması,kabul edilen gelişme planında önemli yer tutuyor.

— / —

SAVUNMA İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ İMZALANMASI NELER GETİRDİ? ^{iyon?}

Bilindiği gibi, Amerika ile Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması 5 yıllığına ^{mayıs 1990'e parafı edildi} yeniden imzalandı. Üstüne üstlük bir de ek mektupla birlikte. Ek mektubun ise içeriği açık klanmıyor. Ek mektubunun içinde neler bulunduğu, ek mektub ^{un} Türk ve Amerikan yönetimleri tarafından onaylanmasından sonra açıklanacağı bildiriliyor. Yani, ek mektubun içeriği açıklandığı zaman, ~~xxxxxx~~zaten Türkiye'nin imzaladığı yükümlülükler ^{yararlanma} uygulanmaya başlanmış olacak. Atı alan Üsküdar'ı geçmiş olacak. Evren-Özal yönetimi, Türkiye ^{de} halkına bu anlaşmayı demokrasi bulunmamasından yararlanarak ^{de} daha fütursuzca imzaladı. Ama ^{yine} de, Sİ A'nın imzalanması kamuoyunda, geniş çevrelerde tepki uyandırmaya devam ediyor.

Aşıkçı 22 Türkiye'de demokrasi bulunmamasından yararlanan sadece Türk tara-
fı değil aynı zamanda, hatta daha büyük bir oranda Amerikan tarafı ola-
nıdır. Eğer ülkemizde asgari demokrasi koşulları bulunsaydı, Amerika Türkiye
üzerine bu kadar kaba baskılar yapamaz, Türkiye tarafına bu kadar
sömürgeci ^{gibi} davranmazdı.

Nitekim, SİA'nın yeniden imzalanmasıyla ilgili eski metni değiştirilmedi, 1980'de imzalanmış olan metin aynı kaldı. Çünkü, Yakın ve Orta Doğu, Basra Körfezi bölgesinde SİA zaten Amerika'ya, /~~kullanılarak~~
~~kullanarak~~ Türkiye topraklarından yararlanarak harekât yapma hakkını veriyor. Bu anlamaya şimdi bir de, içinde ne olduğu bilinmeyen ek mektup eklenmiş bulunuyor. Şimdi Amerika, SİA^{nı} kullanarak bölgemize müdahale etme girişimlerini daha da arttırabilecektir.

Bölgemizi karıştırıcı maceralara ~~xi~~ daha mahat girebilecektir. SİA'nı imzalamak için ülkemize gelen Perle kendi ağzıyla, Amerika'nın yurtdışındaki üslerini ileride savaş yürüteceği alanlar olarak gördüğünü, üslerin bulunduğu ülkelerin yönetimleri onaylasa da onaylamasa da Amerika'nın bu üsleri kullanacağını söyledi. Bu durum tepkilere yol açıyor, Eski başbakanlardan Bülent Ecevit, ~~xxxxxx~~ tepkisini, "ABD Orta Doğu'da karanlık işlere giriyor, Türkiye'nin maceralara sürüklenmesi tehlikesi kapımızda" diyerek dile getirdi. Eski Dışişleri bakanlarından İhsan Sabri Çağlayangil de, "Türkiye, ABD'nin oynamakta olduğu oyuna sürükleniyor" ~~adı~~ diyerek tehlikeye dikkati çekti.

Kuşkusuz, ~~1977~~ böylesi bir politika, Türkiye topraklarını tehlikelere sokmanın yanı sıra, ülkemizi komşularından, bölge ülkelerinden

yalıtlayıcı bir rol oynayacak, ülkemizin SB ile olan ilişkilerini, Suriye, Yunanistan ve Kıbrıs konularındaki ~~xxx~~ tavrını olumsuz yönde etkileyebilecek, Kerkük konusunda ilhakçı hayaller görenlerin iştahlarını biraz daha kabartacaktır.

Öte yandan, SİA/^{nın}Amerika'nın istediği gibi 5 yıllığına imzalanması için, Amerikan tarafı sözüm ona ödün olarak, Türk^{iy}e tarafına askersel hibede ~~xxxxxxxxxxxx~~ bulunacağı konusunda söz vermiştir. Ama, basında yayınlananlardan, Amerika'nın sadece iki yıl için Türkiye'ye hibede bulunmayı yükümlendiği anlaşılmaktadır. Bu, eşitsiz konumlarda Amerika ile pazarlık edip birşey eldeedileceğini sananların ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~nasıl oyuna getirdiğinin çarpıcı bir örneğidir. Ama, kuşkusuz ki, SİA'nın yeniden imzalanmasıyla esas

oyuna getirilen Türkiye ~~xxxxxx~~ ^{İlir, Türkiye} halkıdır.

Bütün bunları, ~~Türkiye~~ ^{planaklı kalıyor} demin de belirttiğimiz gibi, Türkiye' de demokrasi bulunmamasından kaynaklanıyor. Kapalı kapılar ardında, Türkiye'yi maceralara sürükleyebilecek anlaşmalara imzalar atılıyor ve üstelik de anlaşmanın içeriği halkımıza, hatta milletvekillerine, açık klanmıyor. SİA'yla birlikte kabul edilen ek mektup kamuoyuna açıklanmalıdır. Bülent Ecevit, SİA'nın üzerindeki esrar perdesinin kaldırılmasını ve TBMM'de bu konuda tartışma açılmasını istiyor. SİA Meclis'te tartışılmak ve SİA'nın onaylanıp onaylanmayacağı halkımıza sorulmalıdır.

Şimdi, ^{bu konularda} SİA'nın imzalanması konusunda suskun kalmak, SİA imzalana-

rak işlenen suça ortak olmaktan

olması mı?

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

4 - "Değerli Dostlarım' diye başlıyor İstanbul'dan Sevgi Solmaz mektubuna... Ve "bu gün" diyor, "sıradan bir günden bahsedeceğim size, abartmadan, olduğu gibi yazacağım"... Şöyle yazıyor:

M - Alış verişe gittiğim bir gün, fiatların yüksekliğini görünce yaşlı pazarcıya "herşey ateş pahası" diye şikayette bulundum. Yanımda bulunan yaşlı bir teyze "daha çok yakınırız. Biz yakınırken şaşırdım, fiatlar da alır başını işte böyle gider" dedi. Ben ~~beklenmediğim~~ "peki ne yapabiliriz" diye sordum. "Ne k mi" dedi. "Bayan Özal kadın derneği kurup, dernek yararına deyip balolar düzenliyor, sultan olmaya özeniyor. Bizim derdimiz başka. Biz, hayat pahalılığından bunalan tüm kadınlar birleşip, dernekse dernek, yürüyüşse yürüyüş bu pahalılığa karşı durabiliriz"... Sonra bana sitemli bir sesle "İşte böyle konuşup durmaktan başka birşey yapamayız" dedi. Ben de

"şimdilik konuşuruz, yarın sesimiz bu pazar yerinde cınlar" dedim.

- Sevgi ~~Solmaz~~'ın mektubu, kadınların, İlerici Kadınlar Derneği çatısı altında örgütlenmiş sesinin meydanları cınlattığı günlerin unutulmadığını gösteriyor değil mi? Ülkemizdeki milyonlarca kadın, mektupta sözü edilen kadın gibi, sorunlarını tek teky yakınmalarla değil, birleşik güçlü bir sesle duyurmak istiyor. Pahalılığın, işsizliğin, zulmün kol gezdiği Türkiye'de ek olarak bir de ~~Kadın~~ kadın olmanın yarattığı eşitsizlikten bunalıyor milyonlarca kadın.

8 Mart dünya ~~emekçi~~ kadınlar gününe üç aydan az bir zaman kaldı. Ve biz, ~~nıkr~~ 8 Mart'ın Pazar günü mikrofonlarımızı kadın dinleyicilerimize açmak istiyoruz. Ve sizleri bugünden sorun üzerine düşünmeye, yazmaya çağırmak istiyoruz. ^Evet değerli

(Tarihsel ve)
 kadın dinleyicilerimiz... kadın olarak yaşadığınız sorunları, sorunun vülkemize özgü yanlarını sizce uğradığınız haksızlıkları/ve bu sorunların çözülmesi için/atılma-
 sı gereken adımları bize yazmanızı istiyoruz. Hatırlatmak isteriz ki, mektuplarınızın 8 Mart'ta okunabilmesi için en geç Şubat orta-
 sına kadar postalanmış olması gerekiyor. (hangi politik görüşten olursa olsun) Mikrofonlarımızı/tüm gö-

~~rüş ve düşüncelerinizi, benimsesek de benimsesek de açıyoruz~~
 rüş ve düşüncelerine ^{güvenle} ~~açılıyor~~ ^{güvenle} ~~açılıyor~~.

İkinci mektubumuz İstanbul'dan yazan Filiz Coşkun'a ait...

Bir ~~zile reisinin~~ babanın, yıllardır devlet memurluğu yapan bir babanın yaşadığı geçim sıkıntısını, onun anlattığı biçimiyle yazmış dinleyicimiz... ~~Öyle diyor:~~

- Bundan 5-6 yıl önce gene aynı işyerinde, yani devlet memuru olarak çalışırdım. O zamanlar aldığım para 3 çocuğumu, eşimi ve beni geçindirmeye yetmese bile idare ~~ediyor~~ edebiliyorduk. @

Hatırlanmaya
 gerek yok ki,
 mektuplarınızın
 8 Mart'a kadar
 programlarımızda
 da geniş
 ölçüde yer
 vereceğiz.

O zamanlar da yine ev kirası veriyordum. Hatta yazları kısa bir süre tatil bile yapabiliyorduk.

Oysa bugün; ek bir işte çalışıyorum. Eşim evde dikiş dikiyor, liseye ve ortaokula giden 2 oğlum Cumartesi, Pazar ve yaz tatillerinde su, sandviç satıyorlar. ^{Acaba} ~~Öyle~~ bugün gezmek bir yana temel gereksinimlerimizi bile karşılayamıyoruz. Her geçen gün ekonomik sıkıntımız daha da artıyor. Harcamalarımızdan her gün biraz daha kısıyoruz. Eş dost ziyaretlerini bile azalttık ama hiç biri çözüm değil. Çünkü alım gücümüz her gün biraz daha düşüyor. Ekonominin kötüye gittiğini görmek için istatistiklere falan gerek yok. Pazara gidince 10 bin liraya çantamızı dolduramıyoruz. Bundan iyi gösterge olur mu?

- Çoktandır mektup alamadığımız Piraye Coşkun arkadaşımız zın mektubuyla sürdürüyoruz programımızı...

- Cebinden ellilikler, yüzlükler çıktı
Buruşuk , kirli
Elinin az ötesinde süngeri duruyordu
Yanıbaşında ise öğrenci pasosu
Çamura, kana bulanmış, Mehmet gibi
Yaşamı, hayalleri gibi

~~satırarix~~

Bu dizelerle başlıyor Piraye coşkun mektubuna. ~~14~~ 3. sınıf öğrencisi Mehmet ~~Gülen~~'in, daha 9 yaşında , ~~yoksulluk nedeniyle~~ otoların camlarını silerek para kazanmaya çalıştığı ~~bir günde~~ günlerin birinde ezilerek can verdiğini gören arkadaşımız, bu şiiri yazmış onun için. Şöyle bitiyor şiir:

"Bir gün ~~gideceğiz~~ bu yolda ama ne zaman?"
diyordu
ve gitti Mehmet...
9 yaşında
daha yeni ~~yaşamaya~~ başlamışken ~~yaşamaya~~ yaşamaya.

Ona carpan şöför kendini akladı,
benim suçum yok suçlu o...

Evet, suçlu kim d.d. 9 yaşındaki bir çocuğu , ölümüne bir işe mecbur eden yoksulluk kimin eseri ise suçlu o... Suçlu yoksulluğu her yıl biraz daha yaygınlaştıran Özel'dir.

Suçlu

----- (Müzik 402-D Parol parol eylemlerle sinjaya)

N - Mersin'den gelen bir mektupla sürdürüyoruz Halkın Kürsüsü'nü...Mektubunu Güney Güneş imzasıyla ~~xxx~~ yayınlamamızı isteyen dinleyicimiz şöyle yazıyor:

Y - Yayınlarınızı seyrek de olsa dinlemekteyim. Devlet memuruyum. Kimliğimi ele vermemek için görevim hakkında bilgi vermeyeceğim. Şimdilik ^(bir) devlet hastahanesi hakkında size kısaca bilgi vermek istiyorum. Hastahane de hastaya ilgi göstermeyen doktorların, özel muayenehanesine gidildiğinde bambaşka bir ilgi gösteriliyor. Bu gibi doktorlar, sabahları kendi isteklerine göre hastahaneye gelirler. Saat 10'dan önce zaten gelmezler. Saat 11½

kadar çaylarını içmeleri sürer. Sonra bir saat içinde 30-40 hasta muayene ederler. Tabii öncelikle özel muayenehanelerine gelmiş olan hastaları alırlar. Saat olur 12, ~~muayene~~ muayene bitti. Öğleden sonra da bir saate yakın muayene, hepsi bu kadar. Ben devlet memuruyum, bana bakmıyor ki, sıradan bir vatandaşa baksın. Benim gibi ~~55x~~ ellibeş, altmış bin lira aylık alsalar köşe başına oturup dilenirler.

Güney Güneş'in mektubundan sonra
- Savaşkan'dan Mehmet Sevim'im mektubunda sıra...0 da yoksul-

luğu, ~~bir~~ bir avuç azınlık dışında tüm halkı saran yoksulluğu bir örnekle anlatıyor:

- Bakkala gitmiştim. Yoksul olduğu her halinden belli bir

baba iki ekmeğe almış eve gidecek ama altı yaşındaki çocuğu baba-sının bacağına yapışmış hüngür hüngür ağlıyor. Çocuğun 20 liralık şeker için ağladığını, babasının "20 liram yok oğlum, olunca ben

Elbette, düşününce-
mizin bu
söyleyi, ellerinde
ket demek
karsın, halkın
kışın
işin
düşün, yurteve,
etkin
sadece
kedi

Biliyorsunuz
göstergesi
programları
dokümanları
işinde bulundu
tarafından
buna karşın
anıl canla başla
hastaların
kışın
kışın
kışın
sorumları ile
yakından

İşlemlerini emelleyen mektuplara da yer verildi.
Şerhli kervan

Yapım da parasızlık

sana şeker alarım" demesinden anladım. Hemen aklıma geçen kış kö-
mür alamadığımız, çoluk, çocuk soğukta titrediğimiz geldi. Çocuğa
şekeri ben alacaktım ama babanın gururu kırılır diye vazgeçtim.
Ama çocuğun hali ^{hâle} gözlerimin önünde. Özal'ın allah belasını ~~versin~~
versin...

-Konya'dan Gül Candost'un mektubunda sıra d.d. Ülkede yaşanan
baskı ve tırör ortamından söz eden dinleyicimiz, okullarda geri-
ci faaliyetlerin ^{bittak yönetimler tarafından yürütülüyor} yoğun ^{olunmaktadır} olduğunu, (her fırsatta mevlüt okunduğunu ~~x~~
Şöyle yazıyor:
söylüyor.-Atatürk aleyhine ve Vahdettin'i öven sözler tarih ders-
lerinde öğretim görevlilerince rahatça söylenir oldu. ~~diyor~~
Şövenist/ ~~yayınlanan~~ duyguların körüklenmeye ~~çalışıldığı~~ çalışıldığ-
ının belirlen ~~dinleyicimiz~~ lıyor. E ilgisi olsun, olmasın her dest-
te düzeni övücü, destekleyici cümleler kullanılıyor. ~~Dünyada~~
~~her yerde~~ ~~her yerde~~ ~~Türk kuru ve bağ kurulu or~~

~~bu genç öğrenciden daha da~~ yani bu genç üniversite öğrencisi
 bizzat bu kampanyanın başını çekiyorlar. Genç halterci Sülayma
 oğlu'nun Türkiye'ye ilticası üzerine ~~söylenen~~ yürütülen kampan-
 ya bunun son örneğidir. Ülkemizin ~~biriken~~ sorunlarını her geçen
 gün biraz daha ağırlaştıran bu, SİA anlaşmasına imza atarak
~~arık ihanetle~~ ihanetlerini bir kez daha belgeleyen bu çete,
 halkın dikkatini başka tarafa çekmek için işte bu genç halterci-
 yi kullanıyorlar şimdi. Türkiye ile Bulgaristan arasında çözüm
 bekleyen sorunları daha da büyütmekten başka bir sonuç vermeye-
 cek olan bu reklam ve istismar kampanyası kimin işine yarlıyor?
 Yalnızca halklar arasındaki gerginlikten yarar umanların. Savaş
 kışkırtıcılarının... E Devlet 'in en sorumlu mevkiisinde oturan-
 ların bu kampanyanın başını çekmesi, sorunun çözümüne hizmet
 Bulgaristan'la diyalog olanaklarını yok ediyor.
 etmek bir yana, /diyalog ortamını yok ederek ediyor.

Ve ~~gençleri~~ 12 Eylül'den bu yana tek yanlı ^{inglenney} şartlanma altında bırakılan gençlerden bazıları ~~bu~~ böyle düşünebiliyor.

Ama ~~bu~~ ^{atılacak imajı ve beklentisi} çoğunluğu gençlerin, bütün bu olumsuz eğitim koşullarına, savaş kıskırtıcısı propagandalara rağmen, gerçeği görebiliyorlar. Bu değerlendirmeyi yapan dinleyicimiz İzmir'den Gül Yılmaz...

Onun mektubuna geçmeden önce sizler için çalmak istediğimiz bir ^{tasar} ~~şarkı~~ var. ^{Yine dekl' dekl' inlyorsan.}

----- Müzik 350 - D ~~dekl' line dekl' dr~~

- Halkın "ürsüsü"ne Gül Yılmaz adlı dinleyicimizin İzmir'den gönderdiği mektubu ile devam ediyoruz.

- 24 Ekim 'de İzmir fuarı Ekici Över bahçesinde, Ekin-Bılar A.Ş. bir gece düzenledi. ~~Gençler konukları~~ Birçok aydının konuşması valilikçe ~~ix~~ engellense de Timur Selçuk, Esin Afşar, Deniz Türkali ve Sadık Gürbüz'ün konserlerini coşkuyla izleyebildik.

Salon tıklım tıklım doluydu. Halkımızın inançlarına sahip çıkışı bizi çok etkiledi. Beni en çok etkileyen gençlerin çokluğu oldu. 1980 12 Eylül'ünde 13-14 yaşında olup, 6 yıldır politik ve sosyal baskılar altında büyüyen, ama yine de bundan etkilenmeyen, ~~derin~~ ilerici, yurtsever güçlerin yanında yer alan gençler beni umutlandırdı.

- Sırada İstanbul'dan yazan Keriman Sevcan'ın mektubu var d.d. Emekçilerin yaşadıklarından öğrendikleri çok şey var diye başlıyor mektubuna ve Emeyetas işçilerinin kendi deneyleriyle verdikleri noktayı anlatıyor... Mektubunu okuyoruz:

- Emeyetas'ta tazminatsız ve bildirimsiz olarak işten çıkartılan 45 işçi, en az 1 yıl sonra verilecek mahkeme kararını beklemeyi ve bu süreçte yaşanacak her türlü zorluğa katlanmayı göze alarak ~~pa~~ patrona boyun eğmemişler ve kıdem ve ihbar tazminatlarının ~~yaşaya~~

yasaya uygun bir biçimde ödenmesi için İş mahkemesine dava açmışlardır. İşçilerin bu kararlılığı, geçen yıl aynı işyerinde yaşanan toplu fesih olayının kötü sonuçlarını doğru bir biçimde değerlendirerek göstermişlerdir.

1985 yılının Ağustos ayında yine Emayetaş işyerinden 165 işçinin iş aktine son verilmiş ancak patron iş yasasının 14. maddesindeki, kıdem tazminatının peşin ödenmesi gerektiği yolundaki hükme rağmen, işçilere tazminatlarını 8 ay vadeli senetlerle ve (kesinlikle) bu süre içinde faiz yürütülmeden ödenmesini dayatmıştır. İşçilerin içerde kalan ücret ve sosyal yardım alacaklarının ödenmesi de, senetleri kabul etme koşuluna bağlanmıştır. ~~Ama senetler 8 ayda ödenmediği gibi~~ İşçiler bu tehdit karşısında gerilemiş ve çaresiz bu teklifi kabul etmişlerdi. Ama sonuçta patron sözünü tutmadı. Hala tazminatının tamamını alamamış işçiler var.

Patron geçen yılki toplu fesih olayının sonucundan edindiği
 güvenle, ^{işyerini işten çıkarttığı} işçilere yine senetle ödemeyi dayatmış, kabul etmeleri için
 de baskı yapmıştı. Ama bunun ne anlama geldiğini artık öğrenen
 işçiler, senetleri ~~xxx~~ kabul etmeyerek, Bakırköy iş mahkemesine dava
 açtılar. Mahkeme ⁿⁱⁿ fabrika binası ~~xxx~~ ~~tedbir~~ üzerine tedbir ~~koyması~~ koymasın
 patronu zor duruma düşürünce, patron Otomobil-İş sendikasını görüşmeye
 çağırmak zorunda kaldı. Ve ~~Emaye~~ Emayetaş ile Otomobil -İş sendikası
 arasında imzalanan protokolle, işten ~~çıkartılan~~ işçilerin istedikleri
 taktirde işyerine geri dönüp aynı koşullarda çalışmaya devam edebile-
 cekleri ; bu işyerinde çalışan Otomobil-İş üyesi tüm işçilere 2 yıl
 süreyle iş güvencesi verecek şekilde , ek hizmet akdi imzalanacağı;
 bu süre içinde eğer patron buna uymazsa, işçiye 2 yıllık ücreti tu-
 tarında ~~ikrânî~~ tazminat ödeyeceği ; ^{yine} çalışan işçilerin içerdiki ala-
 cıklarının Kasım 1986 ya kadar ödeneceği öngörülmüştür.

Gerek çalışan işçilerin kararlı mücadeleleri, gerekse çıkartılan işçilerin tek bir fire vermeden birlikte tavır almaları sayesinde sorunlar 1 ay gibi kısa bir sürede çözülme yoluna girmiş ve patrona işçilerin tüm yasal hakları kabul ettirilmiştir.

- Keriman Sevcan-'ın mektubu ~~xx~~ programımızın son mektubuydu d.d. Hafta sonu, haftanın ikinci Halkın Kürsüsü programında tekrar bir arada olmak dileğiyle ~~xx~~ hoşçakalın...

TÜRKİYE SOSYAL TARİH
TÜSTAY AKADEMİSİ
TÜRKİYE SOSYAL TARİH